

POSTANOWIENIE

15 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

na posiedzeniu niejawnym 15 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Spółdzielni w B.
z udziałem Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w B. i Miasta B.
o zniesienie współwłasności,
na skutek skargi kasacyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z 20 grudnia 2021 r., II Ca 892/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uczestniczka – Spółdzielnia Mieszkaniowa [...] w B. wskazała na istotne zagadnienia prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na pytania, czy w wypadku uprzedniego zniesienia współwłasności w drodze ustanowienia odrębnej własności lokali dopuszczalne jest ponowne orzeczenie sądowe w tym przedmiocie oraz czy podmiot, któremu przysługuje odrębna własność lokalu, może być pozbawiony prawa własności – wbrew swojej woli – w drodze postępowania o zniesienie współwłasności.

Jak jednolicie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, stanowi – obok podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Dystynkcja ta wiąże się z celem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, polegającym na przytoczeniu prawnych racji przemawiających za zasadnością merytorycznego rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej, z uwzględnieniem publicznoprawnych, ponadindywidualnych zadań tego środka zaskarżenia. Publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej sprawiają, że ocena podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia ma następczy charakter i warunkowana jest uprzednim pozytywnym zweryfikowaniem powodów przemawiających za jej przyjęciem do rozpoznania.

Złożona skarga kasacyjna nie odpowiadała tym założeniom, ponieważ argumentacja mająca uzasadniać sformułowane zagadnienia prawne została scalona z uzasadnieniem podstaw kasacyjnych. Ujęcie takie uniemożliwia w istocie Sądowi Najwyższemu ocenę przyczyn kasacyjnych, których zbadanie musi poprzedzać analizę zarzutów wypełniających podstawy kasacyjne, a tym samym – już z tego względu – stoi na przeszkodzie przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, i z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17).

Niezależnie od tego mankamentu należało dostrzec, że powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on istotne znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Przywołane w skardze wątpliwości nie czyniły zadość wskazanym wymaganiom. Problem zniesienia odrębnej własności lokalu w związku z postępowaniem o zniesienie współwłasności nieruchomości wspólnej był wielokrotnie podejmowany w judykaturze Sądu Najwyższego. W szczególności, w motywach uchwały z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 77/17, OSNC 2018, nr 12, poz. 113, Sąd Najwyższy wskazał – nawiązując do uprzedniej judykatury, w tym powołanej *in casu* przez Sąd Rejonowy uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2006 r., III CZP 53/06, OSNC 2007, nr 4, poz. 58 – na utrwalony pogląd, według którego art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 1048, dalej – „u.w.l.”) nie wyłącza dopuszczalności zniesienia przez sąd odrębnej własności lokali w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości wspólnej, gdy możliwy jest fizyczny podział budynku, w którym ustanowiono odrębną własność lokali. Dochodzi wtedy do zniesienia odrębnej własności lokali po to, aby ponownie znieść współwłasność nieruchomości, najpierw więc znosi się współwłasność przez ustanowienie odrębnej własności lokali (art. 7 ust. 1 u.w.l.; por. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1974 r., III CZP 31/74, OSNCP 1975, nr 9, poz. 128), a następnie znosi się współwłasność nieruchomości przez jej fizyczny podział (art. 211 k.c.). Stanowisko to zostało podtrzymane w motywach

uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2019 r., III CZP 1/19, OSNC 2020, nr 3, poz. 25; jest ono również podzielane w literaturze przedmiotu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ujawniał potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w rozważanej materii. Nie wskazano w nim także możliwych wariantów interpretacyjnych analizowanego problemu, z uwzględnieniem przemawiającej na ich rzecz argumentacji, względnie rozbieżnych poglądów nauki. Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przypominając raz jeszcze, że Sąd Najwyższy bada na tym etapie wyłącznie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, nie wnikając w ocenę zasadności podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku art. 13 § 2 i art. 520 § 1 w związku z art. 398²¹, art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.G.)

[ms]